

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науковий парк «Наука та безпека»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 27 березня 2023 р.)

Вінниця 2023

УДК 336-049.5:346](100)(06)

A43

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 18.01.2023 № 2*

A43

Актуальні питання фінансової безпеки : зб. тез доп. Між-
нар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 27 берез. 2023 р.) / МВС
України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та без-
пека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – 216 с.

У збірнику опубліковано матеріали конференції, присвя-
ченої проблемам забезпечення фінансової безпеки та перспек-
тивам їх вирішення. Матеріали містять обмін результатами на-
укових досліджень, обговорення актуальних питань правових
засад діяльності суб'єктів забезпечення фінансової безпеки
держави, нормативно-правового забезпечення і стану дослі-
дження фінансової безпеки держав та економіко-правових пи-
тань організації фінансової безпеки держав. Науковцями висві-
тлено власне бачення економічних проблем і шляхів вирішення
потенційних фінансових загроз у період воєнного стану.

Видання призначене для науковців, викладачів, фахівців
підприємств і представників органів влади, які займаються пи-
таннями економічного розвитку, студентів.

УДК 336-049.5:346](100)(06)

*Матеріали друкуються за рішенням оргкомітету конференції,
викладені в авторській редакції з незначними коректорськими прав-
ками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і
прізвищ несуть автори. Електронна копія збірника безоплатно розмі-
щується у відкритому доступі на сайті Харківського національного
університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі
«Наука», сторінка «Конференції, семінари та круглі столи»,
а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)*

© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2023

ВІД РУЙНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ УНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ
АГРЕСІЇ РОСІЇ..... 99

БУГЕРА С. І.

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2025 РОКУ..... 103

ВОЙЦІХОВСЬКИЙ А. В.

КОВАЛЬОВА А. О.

ВОЄННІ РЕПАРАЦІЇ ЯК СПОСІБ ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ..... 105

ГЕТМАНЕЦЬ О. П.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ
НЕСТАБІЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КРАЇНИ..... 108

ГОНЧАРУК О. М.

ХМУРІНСЬКИЙ Н. О.

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА СВІТОВУ ТОРГІВЛЮ
ТА ІНВЕСТИЦІЇ..... 111

ДОНЦОВА О. С.

ФЕСЮНІН В. М.

ФОКІН Д. І.

АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ПОСЛУГ У СПРАВАХ ПРО ЗАХИСТ
ПРАВ СПОЖИВАЧІВ..... 114

ДРОЗД О. Ю.

ПОВНОВАЖЕННЯ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ..... 117

ДУБНИЦЬКИЙ В. П.

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ..... 120

України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 25. Ст.171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n833>.

3. Інформування про результати роботи Держфінмоніторингу за 2022 рік. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/Informuvannya-pro-rezultati-roboti-derzhfinmonitoringu-za-2022-rik.html>.

4. Основні напрями розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 435-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-2021-%D1%80#Text>.

УДК 341.384

Андрій Васильович ВОЙЦІХОВСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри конституційного і

міжнародного права факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5629-8852>;

Анастасія Олексіївна КОВАЛЬОВА,

курсантка групи Ф4-401

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВОЄННІ РЕПАРАЦІЇ ЯК СПОСІБ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Досліджуючи відповідальність за вчинення збройної агресії проти України, поряд з індивідуальною відповідальністю російських військовослужбовців за вчинення ними незліченної кількості воєнних злочинів виникає питання про матеріальну відповідальність самої Росії як держави-агресора, а саме встановлення механізму компенсаційних грошових виплат, необхідних для повоєнної відбудови України, а також компенсації українцям, які стали жертвами війни.

До компенсаційних платежів відносять воєнні репарації, які здійснюються після завершення війни однією стороною на користь іншої для покриття завданих під час війни втрат і збитків.

З правової точки зору, зобов'язання держав здійснювати відшкодування за порушення міжнародного права є основним принципом міжнародного права. Проте, у міжнародній практиці на сьогодні не існує послідовної та однозначної міжнародно практики виплати репарацій, що свідчило про наявність узгодженого механізму здійснення подібних платежів.

Історично держава-переможниця накладала воєнні репарації на свого переможеного супротивника, що становило частину мирного договору або повоєнного врегулювання. Такими репараціями могли бути одноразові виплати або виплати протягом певного часу.

Одним із варіантів виплати Росією воєнних репарацій для України вбачається укладанням мирної угоди. Хоча цей варіант є малоімовірним, оскільки в сучасних реаліях припинити російсько-українську війну шляхом переговорів не можливо. Імовірність і варіанти такого відшкодування залежатимуть від характеру цих переговорів, переговорних позицій обох сторін та низки інших факторів, які можуть виникнути під час таких переговорів.

Інший спосіб відшкодування вбачається у створенні багатосторонньої комісії за зразком Компенсаційної комісії ООН, створеної Радою Безпеки ООН для визначення та виплати репарацій після вторгнення Іраку в Кувейт у 1990 р. та війни в Перській затоці на початку 1991 р.

Компенсаційна комісія, створена Радою Безпеки ООН відповідно до розділу VII Статуту ООН [1], мала б широкі повноваження, але ймовірне застосування права вето Російською Федерацією як постійного члена Ради Безпеки ООН робить її неефективною у нинішніх умовах. Звичайно, таку Комісію можна було б створити за допомогою інших правових засобів, чи то в рамках компетенції Генеральної Асамблеї ООН, чи багатосторонньої угоди. Однак, за відсутності погоджувальної позиції Росії з цього питання, такий міжнародний механізм зіштовхнеться з проблемами накопичення фінансових ресурсів та здійснення необхідних платежів.

Врешті-решт, виплата воєнних репарацій може бути предметом розгляду під час міжнародних або національних судових процесів, чи то у формі міждержавної справи в Міжнародному суді ООН, чи спеціальної комісії, створеної відповідними сторонами, чи кримінальної справи в Міжнародному кримінальному суді або національному суді, чи індивідуального позову про відшкодування збитків

у національному суді. Крім того, створений у майбутньому спеціальний міжнародний трибунал щодо злочину агресії Росії міг би включати й спеціальний механізм відшкодування.

Ще однією можливістю запровадження воєнних репарацій для України є введення репараційного податку для Росії на експорт нафти і газу. Такі вилучення повинні акумулюватися в спеціальному компенсаційному фонді ООН, як у випадку відшкодування збитків Іраком Кувейту.

На підтримку створення міжнародного механізму відшкодування збитків, втрат чи пошкоджень, які мали місце з початку військової агресії Російської Федерації проти України 14 листопада 2022 р. Генеральною Асамблеєю ООН була прийнята Резолюція А/ES-11/L.6 «Сприяння здійсненню правового захисту та забезпечення відшкодування збитків у зв'язку з агресією проти України». [2] Цим міжнародним документом рекомендовано створення державами-членами у співпраці з Україною міжнародного Реєстру збитків, який би служив фіксацією, в документальній формі, доказів та претензійної інформації щодо збитків, втрат або пошкоджень для всіх зацікавлених фізичних і юридичних осіб, завданих міжнародно-протиправними діями Росії в Україні чи проти України.

Після введення антиросійських санкцій і замороження активів російських олігархів, центрального банку і Фонду національного добробуту Росії почали з'являтися ініціативи щодо використання заморожених російських активів для здійснення воєнних репарацій на користь України. Проте оформлення відповідних ініціатив у юридичній площині перебуває лише на початковій стадії.

Висновок. Хоча в міжнародному праві принцип відшкодування завданих збитків існує давно, то відповідальність держав є найбільш проблемним питанням. Відсутність узгодженого механізму притягнення держав до матеріальної відповідальності за порушення принципів і норм міжнародного права призводить до безкарності за подібні діяння. Саме цими труднощами й зумовлена актуальність питання виплати воєнних репарацій Росією для України в якості відшкодування втрат і збитків під час війни.

Список бібліографічних посилань

1. Статут Організації Об'єднаних Націй : міжнародний договір від 26.06.1945 / ООН. URL: <https://www.un.org/ru/about-us/un-charter/full-text>.

2. Сприяння здійсненню правового захисту та забезпечення відшкодування збитків у зв'язку з агресією проти України : Резолюція Генеральної Асамблеї ООН А/ES-11/L.6 від 14.11.2022 / ООН.

URL: https://documentsddsny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N22/679/17/PDF/N2267917.pdf?OpenElement&_gl=1*1kbk5gd*_ga*MTc5NjU1NDgwMC4xNjc1MTU2MTI0*_ga_TK9BQL5X7Z*MTY3NTE1NjM5OS4xLjEuMTY3NTE1NjQ1MC4wLjAuMA.

УДК 336.02

Ольга Петрівна ГЕТМАНЕЦЬ,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4826-5799>

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КРАЇНИ

В умовах воєнного стану фінансова система країни підкорюється погіршенню економічної ситуації, що впливає на фінансову стійкість підприємств, фірм, домогосподарств, на виконання фінансових зобов'язань банками та іншими суб'єктами фінансового обігу, кредитний ринок, ціни, а також на матеріальне становище громадян, їх купівельну спроможність, заощадження, власність, тобто на їх економічну безпеку. Система економічної безпеки існує у взаємозв'язку всіх складових елементів і відображається в економічній безпеці кожної людини і, як наслідок, в безпеці існування держави й у світовому просторі.

Особливим класом систем, як вважають філософи, є соціальні системи [1], в яких органічно поєднанні матеріальні та ідеальні елементи. З цих позицій слід підходити до розгляду економічної безпеки людини в системі економічної безпеки держави, де матеріальні показники життєдіяльності людини свідчать про стан її існування, здатність до захисту її життєдіяльності, виступають структурною частиною системи економічної безпеки і характеризуються власною підсистемою елементів, як матеріальних, так і ідеальних, що впливають на людину, враховуючи правові засади регулювання цього системного утворення. Не варто вважати економічну безпеку країни чи держави або, як вказано в офіційних документах, економічну безпеку України, ієрархічним утворенням, оскільки вказана система має соціальне значення і всі структурні

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Вінниця, 27 березня 2023 р.)

Українською та англійською мовами

Відповідальні за випуск: *Д. В. Коробцова*
Комп'ютерне верстання: *К. М. Салашна*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 12,6. Обл.-вид. арк. 11,1.
Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Л. Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 3087 від 22.01.2008.